

PODUZETNIŠTVO U HRVATSKOJ I FINANCIJSKO IZVJEŠTAVANJE

Princip, Petar

Undergraduate thesis / Završni rad

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Karlovac
University of Applied Sciences / Veleučilište u Karlovcu**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:128:794324>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-12-22**

VELEUČILIŠTE U KARLOVCU
Karlovac University of Applied Sciences

Repository / Repozitorij:

[Repository of Karlovac University of Applied
Sciences - Institutional Repository](#)

zir.nsk.hr

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJ

**VELEUČILIŠTE U KARLOVCU
POSLOVNI ODJEL
STRUČNI STUDIJ UGOSTITELJSTVA**

Petar Princip

**PODUZETNIŠTVO U HRVATSKOJ I FINANCIJSKO
IZVJEŠTAVANJE**

Završni rad

Karlovac, 2022.

Petar Princip

**PODUZETNIŠTVO U HRVATSKOJ I FINANCIJSKO
IZVJEŠTAVANJE**

ZAVRŠNI RAD

Veleučilište u Karlovcu

Poslovni odjel

Stručni studij ugostiteljstva

Kolegij: Osnove poduzetništva

Mentorica: Andreja Primužak, dipl.oec, viši predavač

Matični broj studenta: 0621616023

Karlovac, travanj, 2022.

SAŽETAK

Poduzetništvo kao temelj gospodarstva znači kreiranje vrijednosti za neko poduzeće i čovjeka, u svrhu ostvarivanja profita u konačnici kroz inovaciju i donošenje novih rješenja na tržište. Danas, to se čine u kombinaciji s tehnologijom i dinamikom tržišta, a da bi bilo uspješno, poduzeće mora poslovati s dobiti odnosno profitom, koji ukazuje da poduzeće posluje stabilno. To se može iščitati iz financijskih izvještaja koji daju kompletan uvid u poslovanje nekog poduzeća i njegovu profitabilnost. Financijska izvješća stoga su vrlo važna u poslovnom svijetu i temelj su dobivanja svih važnih informacija.

Predmet ovog rada bio je prikazati važnost poduzetništva i financijskog izvještavanja kroz usporedbu dva odabrana poduzeća iz industrije prodaje školskog i uredskog asortimana. U tom pogledu, moguće je ustvrditi da oba poduzeća posluju uspješno i s dobiti, no Fokus d.o.o. kao jedno od dva promatrana poduzeća, posluje uspješnije u odnosu na Eurocom d.o.o. prema svim financijskim pokazateljima.

Ključne riječi: poduzetništvo, financijski izvještaji, Fokus, Eurocom, poslovanje

ABSTRACT

Entrepreneurship as the foundation of the economy means creating value for a company and a person, in order to make a profit ultimately through innovation and bringing new solutions to the market. Today, this is done in combination with technology and market dynamics, and in order to be successful, a company must operate at a profit, which indicates that the company is operating stably. This can be read from the financial statements which give a complete insight into the business of a company and its profitability. Financial statements are therefore very important in the business world and are the basis for obtaining all important information.

The subject of this paper was to show the importance of entrepreneurship and financial reporting through a comparison of two selected companies from the school and office product sales industry. In this regard, it is possible to state that both companies operate successfully and with profit, but Fokus d.o.o. as one of the two observed companies, operates more successfully compared to Eurocom d.o.o. according to all financial indicators.

Key words: entrepreneurship, financial statements, Fokus, Eurocom, bussiness

SADRŽAJ

1. UVOD	1
1.1. Predmet i cilj rada	1
1.2. Izvori podataka i metodologija	1
1.3. Struktura rada.....	2
2. POJAM I ZNAČENJE PODUZETNIŠTVA I PODUZEĆA	3
2.1. Obilježja poduzetništva i poduzeća.....	3
2.2. Poduzetnička politika u Republici Hrvatskoj.....	7
2.3. Poduzetnička politika Europske unije i važnost poduzetništva za europsko gospodarstvo	10
3. VAŽNOST FINACIJSKOG IZVJEŠTAVANJA U PODUZETNIŠTVU	12
3.1. Svrha financijskog izvještavanja.....	12
3.2. Obilježja i vrste financijskih izvještaja	13
3.3. Temeljni instrumenti i postupci analize financijskih izvještaja	14
3.4. Nefinancijsko izvještavanje	17
4. FINACIJSKO IZVJEŠTAVANJE U DVA ODABRANA PODUZEĆA	20
4.1. O poduzeću Eurocom d.o.o.....	20
4.2. O poduzeću Fokus d.o.o.....	24
4.3. Komparativna analiza financijskih izvještaja i pokazatelja odabranih poduzeća	28
5. ZAKLJUČAK	33
Popis literature	Error! Bookmark not defined.
Popis ilustracija	37

1. UVOD

1.1. Predmet i cilj rada

Poduzetništvo čini temelj današnjeg gospodarstva i ono pomaže u kreiranju vrijednosti za neko poduzeće i čovjeka, kako bi se ostvario prihod i dobit, temeljem inovativnih i novih rješenja. To danas omogućuju razni procesi, moderna tehnologija i slično, na ovom novom dinamičnom tržištu. No, da bi poduzeće uspjelo, ono mora ostvarivati dobit, odnosno poslovati "u plusu", a da bi pratilo čini li to, svake godine mora donositi financijska izvješća za to. Iz financijskih je izvješće moguće uvidjeti kako posluje neko poduzeće, odnosno posluje li profitabilno i u konačnici održivo. Financijska izvješća stoga su neminovna u poslovnom svijetu i okosnica su dobivanja bitnih informacija o poslovanju poduzeća.

Stoga, predmet ovog rada je prikazati važnost poduzetništva i financijskog izvještavanja kroz usporedbu financijskih pokazatelja dva odabrana poduzeća iz industrije. Ciljevi rada su objasniti i analizirati pojam poduzeća i poduzetništva, objasniti poduzetničku politiku u Hrvatskoj i Europskoj uniji te objasniti važnost financijskog izvještavanja u poduzetništvu. Cilj rada je i prikazati komparativnu analizu dva odabrana poduzeća na temelju njihovih financijskih pokazatelja, kako bi se dobio uvid u to koje je poduzeće uspješnije u djelatnosti kojom se bave.

1.2. Izvori podataka i metodologija

U radu su korišteni sekundarni izvori literature, poput knjiga, mrežnih članaka i drugih relevantnih stručnih izvora, kao i dva financijska izvještaja dobivena direktno od dva odabrana poduzeća. Svi navedeni izvori navedeni su u radu.

Za potrebe objašnjavanja predmeta i cilja rada, korištene su razne znanstvene metode u odgovarajućim kombinacijama. Pritom, korištena je metoda sinteze za lakše snalaženje i sažimanje bitnih dijelova rada, metoda kompilacije za strukturiranje rada i raščlambu jednostavnijih na složenije dijelove, deskriptivna metoda za opisivanje dijelova rada, komparativna metoda za uspoređivanje određenih pojmova, posebice u četvrtom poglavlju te metoda analize za analiziranje predmeta i cilja rada.

1.3. Struktura rada

Rad je strukturiran u pet poglavlja. Nakon uvoda, slijedi poglavlje gdje je opisan pojam poduzetništva i poduzeća, kroz njihova temeljna obilježja. U istom poglavlju, opisane su temeljne značajke poduzetničke politike u Republici Hrvatskoj i Europskoj uniji te važnost poduzetništva za europsko gospodarstvo. Nadalje, u trećem poglavlju opisana je važnost financijskog izvještavanja u poduzetništvu, pa su opisani svrha, vrste i temeljne instrumenti i postupci financijske analize poslovanja. U četvrtom poglavlju prikazana je usporedba analiza financijskih izvještaja i poslovanja odabranih poduzeća, nakon čega slijedi zaključak u kojem su dana zaključna razmatranja autora o zadanoj temi. Nakon toga, slijedi prikaz literature, slika i tablica prikazanih kroz rad.

2. POJAM I ZNAČENJE PODUZETNIŠTVA I PODUZEĆA

2.1. Obilježja poduzetništva i poduzeća

Ljudi se kroz životu susreću s mnogim idejama i resursima koje dalje upotrebljavaju kako bi se stvorilo nešto novo, inovativno, novi poslovni pothvat ili u privatnom smislu. Kada ideja postane unovčiva, dolazi zapravo do razvoja poduzetništva, pa poduzetništvo čini proces koji dovodi do stvaranja nečeg vrijednog uz kombinaciju resursa, ideje i novca, kako bi se stvorila dodatna vrijednost za kupce i potrošače. Poduzetništvo se zato prožima kroz gospodarstvo i djelatnosti i donosi brojne prednosti osobama koje se njime bave. Poduzetništvo je, u suštini, *"proces kreiranja vrijednosti uz pomoć jedinstvene kombinacija resursa radi kojih se koristi neka prilika"*.¹ Dakle, sve poduzetničke grane usmjerene su na pronalazak umjerene ravnoteže ulaganja, inovacije, širenja i adaptacije te stvaranja fleksibilnog poduzeća. To danas, između ostalog, omogućuje moderna tehnologija koja omogućuje i otkrivanje novih mogućnosti u dinamičnim tržišnim uvjetima. Stoga, poduzetništvo pomaže u balansu pokretanja gospodarskog sustava i razvoj i smatra se temeljem gospodarstva.²

Svoj nagli poslovni uzlet i razvoj, poduzetništvo je doživjelo 1990-ih godina kao važan resurs novih poslovnih ideja i bogatstava. Sve veće i važnije korporacije počele su transformirati svoje ideje u skladu s poduzetničkim duhom.³ Od tada do danas stoga su se iznjedrile mnoge definicije poduzetništva, pa se za to danas kaže da je *"način razmišljanja, proces stvaranja i razvijanja ekonomskih aktivnosti u kombinaciji rizika, kreativnosti i inovativnosti"*.⁴ Ono je i *"nadahnuće idejom, borba za premoć i zadovoljstvo"*⁵, a sama riječ poduzetništvo (eng. *entrepreneurship*) vuče korijene iz francuske riječi *entreprendre* što predstavlja osobu koja preuzima određeni rizik. Samim time, postoji širok spektar značenja tog pojma, i ono je zapravo ekonomska funkcija,

¹ Tkalec, Z. (2011) Definicija i karakteristike poduzetništva kao ključne kompetencije cjeloživotnog učenja. *Učenje za poduzetništvo*, 1(1), str. 35-43.

² Ibid, str. 37.

³ Buble, M., Kružić, D. (2006) *Poduzetništvo*. Zagreb: RRiF plus.

⁴ Ferik Novaković, M. (2011) Razvoj poduzetničke kompetencije kroz korištenje poslovnih simulacija. *Učenje za poduzetništvo*, 1(1), str. 141-154.

⁵ Škrtić, M., Vouk, R. (2006) *Osnove poduzetništva i menadžmenta*. Zagreb: Katma.

kreativni proces, vizionarska aktivnost, osnivanje poduzeća, specifično zanimanje i preuzimanje poslovnih rizika.⁶

Kroz povijest se poduzetništvo manifestiralo na razne načine, a pojam je star koliko i civilizacija. No, posebno mjesto u gospodarstvu, poduzetništvo je steklo u suvremeno industrijsko doba. Poduzetništvo se radi industrijalizacije, počelo razvijati kao praksa i poseban način razmišljanja i ponašanja. Postalo je uzdanica napretka i svojim je djelovanjem poticalo kreativnost i prihvaćanje rizika. Razlozi radi kojih se poduzetnici bave poduzetništvom su splet društvenih odnosa i okolnosti.⁷ Konkretnije poduzetničke aktivnosti prvotno su se poduzimale tijekom 12. i 15. stoljeća, kada su vršitelji toga uglavnom bili feudalci, gusari i trgovci. Kasnije, specijalizirani poslovi poduzetništva (npr. trgovina) krenuli su se razvijati u 18. stoljeću, a industrijska je revolucija promijenila način proizvodnje i poduzetništvo je krenulo u razvoj ka današnjem, suvremenom modelu. Novo, suvremeno poduzetništvo, danas je osnova svih industrija u svim zemljama svijeta.⁸

Povezivanje poduzetništva s ekonomskim razvojem i prosperitetom, ima duboke korijene i tijekom vremena je taj odnos postao predmet brojnih znanstvenih i stručnih istraživanja. U novije doba istražuju se posebice razlozi koji dovode do reaktualiziranja uloge poduzetništva unutar globalne ekonomije, veza i odnosa suvremenih poduzetničkih pristupa, normi i pravila razvoja. Suvremeni poduzetnički pristupi tako polaze od promatranja poduzetničkih aktivnosti temeljem analize čimbenika. Pred suvremenim se poduzetništvom nalaze mnogi problemi za koje treba ponuditi adekvatna rješenja kako bi se omogućio proces brzog ekonomskog razvoja. Danas je poduzetništvo, nositelj poduzetničke inovacije i obnavlja i transformira ekonomski razvoj, a generira vitalnost, inovativne proizvode, otvaranje novih radnih mjesta i obnavljanje nacionalnih ekonomija.⁹

⁶ Buble, Kružić, op. cit., str. 45.

⁷ Garača, N., Marjanović, I. (2010) Uloga poslovnih anđela u poduzetništvu. *Praktični menadžment*, 1(1), str. 75-80.

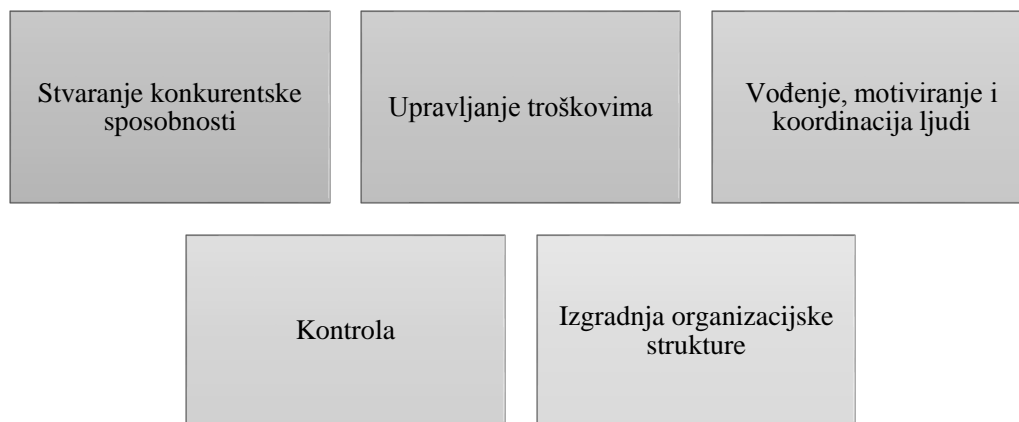
⁸ Škrtić, Vouk, op. cit., str. 53.

⁹ Jašarević, F., Kuka, E. (2015) Poduzetništvo i ekonomski razvoj države. *Zbornik Međimurskog veleučilišta u Čakovcu*, 6(2), str. 73-79.

Dakle, poduzetništvo je temelj modernog funkcioniranja svih industrija i gospodarstava diljem svijeta. Ono ima mnoge funkcije i svrhe te obavlja mnoge specifične djelatnosti, pa ne čudi da čini jezgru poslovnog funkcioniranja danas.

Poduzetništvo je danas, dakle, nositelj trajne poduzetničke inovacije (eng. *entrepreneurial innovation*) koja obnavlja i potiče razvoj ekonomija diljem svijeta. Stoga je funkcija poduzetništva pojava novih poslovnih pothvata, otvaranje novih radnih mjesta i obnavljanje nacionalnih ekonomija. Svrha je pružanje vitalnosti, inovacija i pružanje šansi za društveni progres. Upravo iz toga proizlazi glavna funkcija poduzetništva za nacionalne ekonomije – ostvarivanje ekonomskog rasta i razvoja.¹⁰ Funkcije poduzetništva sumarno su prikazane na slici 1.

Slika 1. Funkcije poduzetništva

Izvor: obrada autora prema Šipić, N., Najdanović, Z. (2012) Osnove poduzetništva. Zagreb: Visoka poslovna škola Zagreb.

Dakle, kako se vidi na slici 1., poduzetništvo nacionalnim ekonomijama i državama, služi za stvaranje konkurentske sposobnosti, za bolje i efikasnije upravljanje troškovima, vođenje, motivaciju i koordiniranje ljudi, kontrolu i izgradnju optimalne organizacijske strukture.

¹⁰ Kružić, D. (2007) Poduzetništvo i ekonomski rast: reaktualiziranje uloge poduzetništva u globalnoj ekonomiji. *Ekonomski misao i praksa*, 16(2), str. 167-192.

Osobe koje se bave poduzetništvom nazivaju se poduzetnicima (eng. *entrepreneur*) i njihove su karakteristike u suvremeno doba splet raznih vještina i znanja koje se prožimaju kroz obavljanje poduzetničkih poslova. Poduzetnik danas, mora biti kreativan i marljiv, ali i osoba "*koja stvara unosan posao*" upravljajući resursima i preuzimajući određeni stupanj rizika. To je procjenjivač rizika, osoba koja organizira i vodi posao.¹¹ Osobe koje se bave poduzetništvom, moraju imati urođene osobine, ali i neke koje se mogu naučiti i steći kroz život. Drugim riječima, osoba poduzetnik mora biti sposobna racionalno se ponašati, različito reagirati sukladno situaciji, biti usmjerena na akciju, imati sposobnost predviđanja i slično.¹²

Dakle, moguće je zaključiti da se poduzetništvom bave osobe (poduzetnici) koji moraju imati određena znanja, sposobnosti i mogućnosti, kako bi obavljanje djelatnosti bilo efikasno i uspješno.

Poduzeće, kao produkt poduzetničke aktivnosti, čini samostalnu gospodarsku, tehničku i društvenu cjelinu u vlasništvu određenih poduzetnika koje proizvodi dobra ili usluge za potrebe tržišta koristeći odgovarajuće resurse uz nošenje poslovnog rizika.¹³ Poduzeća se zapravo mogu podijeliti prema vlasništvu i veličini. Prema vlasništvu se razlikuju privatna, javna, zadružna i mješovita poduzeća, a prema veličini – mikro, mala, srednja i velika.¹⁴

Dakle, iz svega ranije navedenog, moguće je ustvrditi da je poduzetništvo bitna grana svakog gospodarstva, kojim se bavi poduzetnik. Za obavljanje poduzetničkih djelatnosti, osnivaju se poduzeća, koja se mogu razlikovati po vlasništvu i veličini, ovisno o potrebama i poduzetničkoj ideji. Stoga, obzirom da je poduzetništvo prikazano kao okosnica ekonomskog razvoja, ne čudi da i Hrvatska razvoju poduzetništva pridaje veliku pažnju, kao i ostale zemlje članice Europske unije. Više o poduzetničkoj politici u Hrvatskoj i zemljama Unije, u nastavku poglavlja.

¹¹ Buble, Kružić, op. cit., str. 35.

¹² Garača, Marjanović, op. cit., str. 76.

¹³ Škrtić, Vouk, op. cit., str. 54.

¹⁴ Ibid.

2.2. Poduzetnička politika u Republici Hrvatskoj

U Republici Hrvatskoj (dalje: RH) je poticanje i razvoj poduzetništva jedna od temeljnih aktivnosti i stvaratelja konkurentne sposobnosti na nacionalnoj razini. To nije izoliran proces, već je dio ekonomskog i društvenog okruženja i važno je osigurati uvjete za razvoj. Temeljna pretpostavka toga je sloboda koja znači slobodu osnivanja poduzeća, odabira poslovnih partnera, oblika organiziranja i slično. Na poduzetništvo tako utječu mnogi uvjeti (npr. ekonomski), a poticanje poduzetništva u RH smatra se integriranim pristupom i mora biti obuhvaćeno na više razina (pojedince, poduzeća i društva). Tako u RH postoje razne mjere, programi i institucije koje se bave poduzetničkom politikom radi poticanja pozitivne ekonomske klime, usklađene državne politike, izgradnje adekvatne poduzetničke infrastrukture i radi poticanja poduzetništva.¹⁵

Moguće je shvatiti da to nije jednostavan proces već vrlo kompleksan proces, koji čini prelazak preko raznih administrativnih i drugih prepreka, jačanje potpore i infrastrukture i slično, a samo sveobuhvatan i otvoren pristup, može pomoći poduzetničkoj politici da ostvari svoj prosperitet i napredak u punom smislu.

No, iako je u RH to vrlo intenzivan proces, još uvijek prema nekim podacima, nije dostatan da konkurira europskim i drugim tržištima. Primjerice, prema Global Entrepreneurship Monitor¹⁶ (dalje: GEM) kao najvećem svjetskom empirijskom istraživanju poduzetničke aktivnosti, gospodarsko-poduzetnička struktura neke zemlje ovisi o dinamici životnih ciklusa individualnih poslovnih pothvata, a vitalnost takvog sustava održiva je samo ako se rađa više poslovnih pothvata kojima se kompenzira gubitak nekonkurentnih poslovnih pothvata. U tom pogledu, Hrvatska se u 2020. godini nalazila na trećem mjestu od 14 zemalja obuhvaćenih istraživanjem, a najčešći razlozi za nove poduzetničke aktivnosti su bili promjena u svijetu, steći veliko bogatstvo ili prihod, nastaviti s obiteljskom tradicijom ili zaraditi za život. Pritom, postoji razlika između muškaraca i žena u RH koji se bave poduzetništvom iz tih razloga, što je vidljivo u tablici 1.

¹⁵ Garača, Marjanović, op. cit., str. 77.

¹⁶ Singer, S., et.al. (2021) *Što čini Hrvatsku (ne) poduzetničkom zemljom?* Zagreb: CEPOR.

Tablica 1. Razlozi pokretanja poslovnih pothvata u RH - razlike između muškaraca i žena

RAZOG POKRETANJA POSLOVNOG POTHVATA	MUŠKARCI (%)	ŽENE (%)
Napraviti promjenu u svijetu	37,4	41,5
Napraviti veliko bogatstvo/prihod	48,6	44,2
Nastaviti s obiteljskom tradicijom	25,6	33,9
Zaraditi za život	67,9	72,5

Izvor: obrada autora prema Singer, S., et.al. (2021) *Što čini Hrvatsku (ne) poduzetničkom zemljom?* Zagreb: CEPOR, str. 43.

U tablici 1. je vidljivo da više muškarci nego žene, žele novi poslovni pothvat radi velikog bogatstva ili prihoda, dok žene više žele napraviti novi poslovnih pothvat radi zarađivanja za život, nastavljanja s obiteljskom tradicijom ili radi promjene u svijetu.

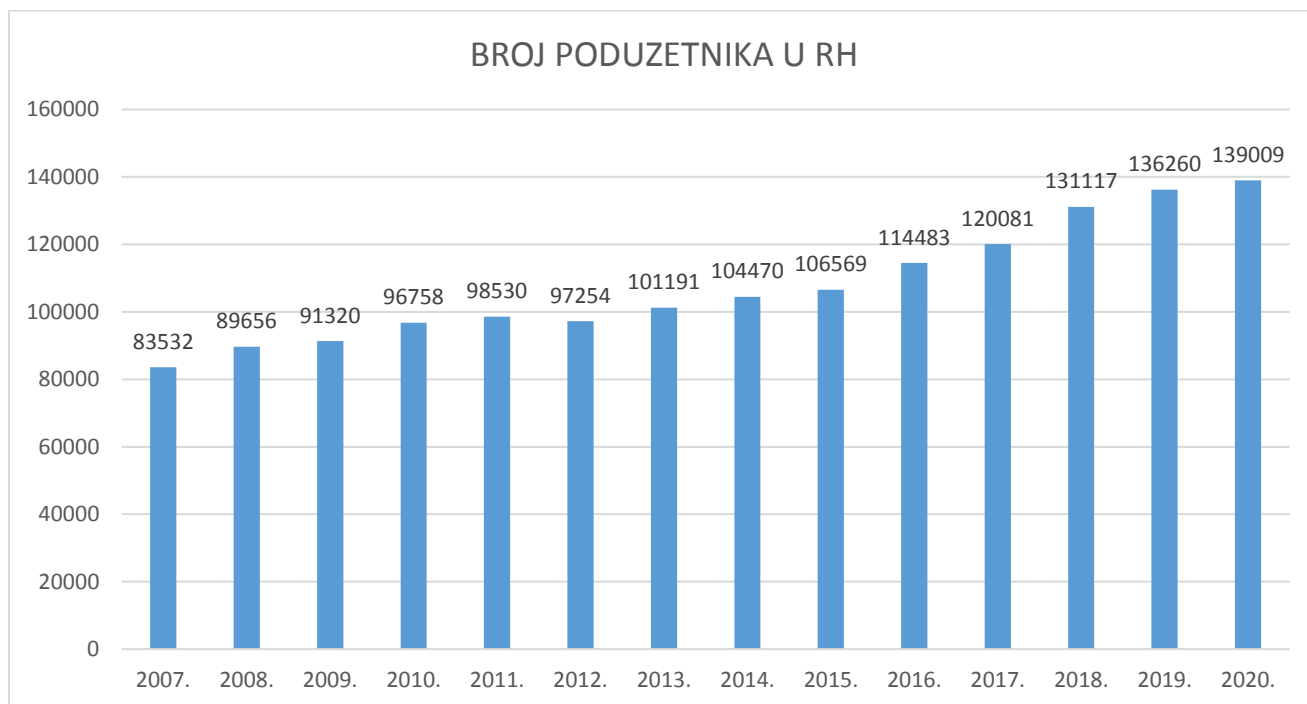
Što se tiče dobi poduzetnika u RH, istraživanje GEM-a je pokazalo kako su žene i muškarci aktivniji u dobnoj skupini 25-34, kao i da su obrazovanije osobe poduzetničke aktivnije. U RH je tako u 2020. godini, najveći postotak poduzetnika imao tercijarno obrazovanje (15,1%) odnosno završen fakultet. U usporedbi sa zemljama Unije, prosjek je 10,2% poduzetnika s tercijarnim obrazovanjem. Prema istom istraživanju, RH spada u zemlje s najlošijom poduzetničkom okolinom, zajedno sa Italijom, Slovačkom, Poljskom, Grčkom, Švedskom i Ciprom. Najbolje su, s druge strane, u 2020. godini prema navedenom istraživanju, bile Nizozemska, Luksemburg, Njemačka, Austrija i Španjolska. Hrvatska tako zaostaje za prosjekom EU u primjerice, pristupu novcu, vladinim politikama prema poduzetništvu, obrazovanju za poduzetništvo i mnogim drugim bitnim faktorima.¹⁷

Dakle, vidljivo je da RH zaostaje u nekim procesima napretka poduzetništva, iako se trudi ići uz korak razvijenijim zemljama. U tom pogledu, ipak stalno usavršava i potiče poduzetničku

¹⁷ Singer, et.al., op. cit., str. 73.

aktivnosti. Primjerice, broj poduzetnika odnosno poduzeća u RH, raste iz godine u godinu, a brojevi za razdoblje 2007.-2020., prikazani su na slici 2.

Slika 2. Broj poduzetnika u RH 2007.-2020.

Izvor: obrada autora prema podacima Financijske agencije

Dakle, kako se vidi na slici 1., od 2007. godine broj poduzetnika u RH kontinuirano raste, pa je 2020. godine činio 139.009 poduzetnika, a 2007. godine gotovo upola manje (83.532). Jedino je 2012. godine prekinut pozitivan rast poduzetnika u RH, ali 2013. godine taj se trend nastavio. Navedeni podaci ukazuju da, neovisno o financijskoj i gospodarskoj situaciji u RH, broj poduzetnika se povećava.

Kako bi se taj broj i dalje povećavao, RH mora biti usmjerena na prihvaćanje poduzetništva kao društvene, nacionalne, gospodarske i odgojno-obrazovne vrijednosti. Drugim riječima, to znači usmjeravanje na poduzetničke kompetencije, osposobljavanje, obrazovanje i učenje te poticanje poduzetništva kao gospodarskog zahtjeva.¹⁸ Za poticanje poduzetničke politike, RH je imala

¹⁸ Šimunić Rod, V. (2020) Nova generacija poduzetnika: generacija Z. *Obrazovanje za poduzetništvo*, 10(1), str. 7-23.

Strategiju razvoja poduzetništva za razdoblje 2013.-2020. godine, a nova za novo razdoblje, još nije donesena. Ipak, navedena Strategija imala je pet strateških ciljeva usmjerenih na uspjeh hrvatskog poduzetništva i to poboljšanje ekonomske uspješnosti, poboljšani pristup financiranju, promocija poduzetništva, poboljšanje poduzetničkih vještina i poboljšano poslovno okruženje. Provedbom te strategije i donošenjem drugih okvira za napredak, RH je nastojala povećati konkurentnost vlastitog poduzetništva.¹⁹

U RH dakle, kao institucionalna potpora gospodarstvu i poduzetništvu, služe nadležna ministarstva (npr. Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja ali i Ministarstvo turizma i slično), kao i tijela i pravne osobe s javnim ovlastima (npr. Hrvatska gospodarska komora, Hrvatska udruga poslodavaca, Hrvatska banka za obnovu i razvitak) te razvojne agencije, poduzetnički centri, inkubatori i tehnološki parkovi.²⁰

Sve navedeno, dio je poduzetničke politike u RH te čini važan dio napretka poduzetništva, poticanja poduzetništva ali i gospodarskog napretka. Od kad je članica Europske unije, RH sve navedeno čini uz pravila i potpore EU, o čemu više u nastavku.

2.3. Poduzetnička politika Europske unije i važnost poduzetništva za europsko gospodarstvo

Europska poduzetnička politika razvila se iz Ugovora o funkcioniranju Europske unije, a politika poduzetništva ima za cilj razvoj uvjeta i okruženja za pokretanje novih poslovnih pothvata, s naglaskom na mala i srednja poduzeća, rast proizvodnosti, zapošljavanja i blagostanja. Prioritetni ciljevi EU u tom pogledu su:

- a) Poticanje poduzetništva i poduzetničkih sposobnosti;
- b) Osiguravanje pristupa na tržište članicama EU i drugim državama;
- c) Pojednostavljenje administrativnog opterećenja;
- d) Poticanje razvojne i inovacijske sposobnosti;
- e) Jačanje dijaloga i savjetovanja.²¹

¹⁹ Strategija razvoja poduzetništva Republike Hrvatske 2013.-2020., NN 163/13

²⁰ Ibid.

²¹ Huđek, I., Širec, K. (2019) Razvoj poduzetničkog potencijala kroz obrazovanje za poduzetništvo u EU. *Ekonomski misao i praksa*, 28(1), str. 53-78.

Dakle, osjećaj za inicijativu i poduzetništvo prepoznate su kao jedne od osam ključnih kompetencija u Europskoj uniji, a Europska komisija ističe kako bi svi mladi ljudi trebali imati korist od poduzetničkog iskustva.²² Sve navedeno, obuhvaća stvaranje poduzetničkog duha, a poduzetništvo se smatra jednom od osnovnih vještina koje treba razvijati.²³

Politika EU vezanim za poduzeća i poduzetništvo, jača se konkurentnost industrije i poduzeća te se promiče otvaranje radnih mjesta i stvaranje povoljnijeg poslovnog okruženja. Kao dio strategije Europa 2020., EU prerađuje svoje politike kako bi osigurala snažnu, raznoliku i konkurentnu industrijsku osnovu za učinkovito korištenje resursa i koji će moći odgovoriti na izazove globalnog tržišta. Dio poduzeća u EU uglavnom su mala i srednja poduzeća, koja djeluju na nacionalnim razinama i relativno ih malo sudjeluje u prekograničnom poslovanju, što EU nastoji potaknuti. Mikropoduzeća predstavljaju 99% svih poduzeća u EU, a primjerice zapošljavaju oko 130 milijuna ljudi i ključan su izvor poduzetničkih inovacija. U tom pogledu, ta su poduzeća presudna za konkurentnost poduzeća u EU. Cilj politike EU na tom području je da se poduzetništvo prilagodi malim poduzećima i da ona doprinose većoj privlačnosti Europe za osnivanje poduzeća.²⁴

Dakle, EU ima vrlo snažan osjećaj za poduzetništvo jer isto smatra vrlo važnim za uspjeh zemalja članica i izlazak EU na strana tržišta. U tom pogledu, potiče gospodarstvo i poduzetništvo raznim programima i EU fondovima.

Gledajući cjelokupno poglavlje, moguće je zaključiti da je poduzetništvo prepoznato kao ključan dio funkcioniranja gospodarstva i dio toga čini financijsko izvještavanje koje daje uvid u to kako pojedina poduzeća i industrije funkcioniraju i koliko je to sve skupa uspješno. Stoga, više o važnosti financijskog izvještavanja u poduzetništvu, moguće je vidjeti u nastavku ovog završnog rada.

²² Milojević, D., Šimunković, M. (2017) Korištenje EU fondova u obrazovanju za poduzetništvo: primjeri dobre prakse i perspektiva do 2020. godine. *Obrazovanje za poduzetništvo*, 7(1), str. 353-364.

²³ Huđek, Širec, op. cit., str. 57.

²⁴ Mrežne stranice Europske unije, dostupno na https://european-union.europa.eu/priorities-and-actions/actions-topic/business-and-industry_hr, posjećeno 29.11.2021.

3. VAŽNOST FINACIJSKOG IZVJEŠTAVANJA U PODUZETNIŠTVU

3.1. Svrha financijskog izvještavanja

Procesi harmonizacije odnosno usklađivanja koji su se dogodili na globalnoj razini posljednjih godina, zahvatili su širok spektar gospodarskih aktivnosti i to nije zaobišlo ni poduzetništvo. Jedan od ciljeva toga je postizanje usporedivosti informacija o poslovanju subjekata na nacionalnoj i globalnoj razini te utjecanje na poboljšanje transparentnosti među različitim sustavima. Najkvalitetnije informacije o tomu su one financijske odnosno računovodstvene, pa je važno da računovodstveni sustavi budu temeljeni na istoj računovodstvenoj osnovi. Računovodstvena osnova, stoga, što je mjereno i prezentirano u financijskim izvještajima u određenom razdoblju.²⁵

Računovodstvo je tako izvor informacija o postupcima poslovnog odlučivanja pa posebnu važnost u tom kontekstu, ima financijsko izvještavanje. Ono se sastoji od objave financijskih izvještaja koji su regulirani računovodstvenim standardima kojima je cilj harmonizacija procesa financijskog izvještaja za ostvarivanje kvalitetnih, transparentnih i usporednih informacija.²⁶

Jedan od načina mjerenja učinkovitosti poduzeća, dakle, jesu financijski izvještaji u okviru kojih središnje mjesto pripada financijskim pokazateljima. Oni čine alat koji mogu primjenjivati sve interesno-utjecajne skupine odnosno interni i eksterni korisnici.²⁷ Financijski izvještaji stoga čine temeljnu informacijsku podlogu za donošenje poslovnih odluka. No, da bi poslužili toj svrsi, potrebno je da budu realni i objektivni te isti zahtijevaju visokokvalitetne informacije i potvrdu financijskim informacija koje je pripremio menadžment.²⁸

Financijski su izvještaji zapravo produkt računovodstvene profesije koji se integriraju u poduzetništvo, odnosno dio su poduzetništva i poslovanja. Uz investicijske odluke, odluke o poslovanju i odluke o financiranju, poduzetništvo je jedan kompletan proces. Financijski izvještaji

²⁵ Perčević, H., Budimir, V., Hladika, M. (2012) Usklađenost međunarodnih računovodstvenih i statističkih standarda. *Zbornik EFZG*, 10(2), str. 97-115.

²⁶ Ramljak, B. (2009) Stanje i perspektive razvoja financijskog izvještavanja za mala i srednja poduzeća u Hrvatskoj. U.: *Računovodstveno izvještavanje u RH i harmonizacija sa zahtjevima EU*, str. 21-46.

²⁷ Ježovita, A. (2018) Specifičnosti analize financijskih izvještaja proračunskih korisnika. *Zbornik EFZG*, 16(2), str. 73-92.

²⁸ Sever Mališ, S. (2021) Izvješće neovisnog revizora kao instrument za poboljšanje transparentnosti financijskog izvještavanja i kvalitete revizije. *Zbornik EFZG*, 19(1), str. 113-137.

stoga su svojevrsna kontrolna ploča s mjernim instrumentima koji izvještavaju o radu menadžera, potvrđuju njihove uspjehe i neuspjehe te upozoravaju na potencijalne probleme.²⁹

Oni daju uvid u prethodno poslovanje poduzeća i podloga su za buduće radnje i strategije, pa u tome leži njihova neizostavnost i analiza koja se mora provoditi. Financijska izvješća moraju dati istinite i nepristrane preglede imovine, obveza, kapitala, promjene financijskog položaja i slično. Oni služe za davanje pravovremenih informacija i teže ka budućnosti. Za pravodobno ocjenjivanje financijskih izvještaja, važno je imati mnoge informacije vezane za financijske položaje i slično, pa je iste važno pravilno čitati i analizirati.³⁰

Dakle, moguće je reći da financijski izvještaji služe za transparentan prikaz rezultata kojima se može privući investitore i druge zainteresirane dionike. Stoga, važno je poznavati njihova obilježja, vrste i načine analize.

3.2. Obilježja i vrste financijskih izvještaja

Da bi se osiguralo pravodobno i kvalitetno odlučivanje menadžera i drugih zainteresiranih skupina, potrebno je imati informacije uz pomoću kojih će se pratiti poslovanje i rezultati poslovanja, koji omogućuju da se analiziraju pokazatelji koji pomažu u donošenju poslovnih odluka. To se, dakle, sačinjava u javno objavljenim financijskim izvještajima sastavljenih prema propisima i računovodstvenim standardima, a koji pružaju temeljne podatke o poslovanju i rezultatima poslovanja. Temeljne financijske izvještaje čini skup koji najčešće obuhvaća:

- a) Bilancu;
- b) Račun dobiti i gubitka;
- c) Izvještaj o novčanom toku;
- d) Izvještaj o promjenama kapitala;
- e) Bilješke uz financijske izvještaje.³¹

Temeljne značajke navedenih financijskih izvještaja, moguće je vidjeti u tablici 2.

²⁹ Tintor, Ž. (2020) Analiza financijskih izvještaja u funkciji donošenja kvalitetnijih upravljačkih odluka. *Obrazovanje za poduzetništvo*, 10(1), str. 84-103.

³⁰ Ivanović, Z. (1997) *Financijski menadžment*. Rijeka: Sveučilište u Rijeci.

³¹ Tintor, op. cit., str. 86.

Tablica 2. Temeljne vrste financijskih izvještaja

IZVJEŠTAJ	ZNAČAJKE
Bilanca	<p>Temeljni financijski izvještaj</p> <p>Pokazuje financijsko stanje poduzetnika na određeni dan</p> <p>Obuhvaća imovinu, izvore, obveze i kapital na određeni dan, na kraju poslovne godine</p> <p>Temeljni sadržaj su pasiva (angažirana imovina) i aktiva (sadržaj i struktura ukupno raspoložive vlastite imovine)</p>
Račun dobiti i gubitka	<p>Prikazuje učinke ranijih poslovnih odluka na poslovanje</p> <p>Pokazuje obujam i strukturu prihoda i rashoda i dobit odnosno gubitak</p>
Izvještaj o novčanom toku	<p>Pokazuje obujam i strukturu priljeva i odljeva novca i novčanih ekvivalenata u obračunskom razdoblju</p>
Izvještaj o promjenama kapitala	<p>Pokazuje promjene na vlasničkom kapitalu</p>
Bilješke uz financijske izvještaje	<p>Sadrže dodatne i dopunske informacije koje nisu prezentirane u prethodno spomenutim financijskim izvještajima</p>

Izvor: obrada autora prema Tintor, Ž. (2020) Analiza financijskih izvještaja u funkciji donošenja kvalitetnijih upravljačkih odluka. Obrazovanje za poduzetništvo, 10(1), str. 86.

Dakle, kako je vidljivo u tablici 2., osnovni financijski izvještaji su bilanca, račun dobiti i gubitka, izvještaj o novčanom toku, o promjenama kapitala i bilješke uz financijske izvještaje. Sve navedeno, vrlo je važno za sveobuhvatnu analizu financijskih izvještaja.

3.3. Temeljni instrumenti i postupci analize financijskih izvještaja

Analiza podrazumijeva ispitivanje problema, a analiza financijskih izvještaja, dakle, je sredstvo prikupljanja informacija o financijskom stanju i uspješnosti poslovanja poduzetnika, koja teži stvaranju mišljenja o uspješnosti tijekom prošlog razdoblja i stvara mišljenje o budućem razdoblju. Financijsko stanje i uspješnost, rezultat su niza pojedinačnih odluka o investicijama, poslovanju i financiranju, koje kontinuirano donosi nadležan menadžment poduzeća. Upravo zato, to je kumulativni rezultat investicijskih i financijskih odluka, a uspješnost poslovanja određuje se

pomoću neto učinka poslovanja (dobit ili gubitak). Stoga, i analiza financijskih izvještaja, primarno se gleda s aspekta upravljanja poslovanjem i razvojem.³²

Analiza financijskih izvještaja se zapravo može shvatiti kao proces koji uključuje primjenu analitičkih sredstava i tehnika kako bi dobiveni podaci bili pretvoreni u upotrebljive i relevantne informacije.³³ Da bi ispunila očekivanja korisnika informacija, analiza financijskih izvještaja mora sustavno provesti ispitivanje složenog objekta ispitivanja, a to se čini raščlanjivanjem ili uspoređivanjem kvantitativnih odnosa. Osim toga, koriste se i metode odnosa vrijednosti, indeksiranih brojeva i metoda standardizacije. Temeljna sredstva i postupci koji se koriste u analizi financijskih izvještaja su komparativni financijski izvještaji, strukturni izvještaji i financijski pokazatelji. Drugim riječima, postoji horizontalna i vertikalna analiza financijskih izvještaja.³⁴

Horizontalna analiza. Za horizontalnu analizu služe komparativni izvještaji kojima se nastoje uočiti tendencije i dinamika promjena pojedinih pozicija. Na temelju tih promjena, prosuđuje se uspješnost i sigurnost poslovanja promatranog poduzeća. To je primarni oblik ispitivanja financijskog izvještaja jer se to ispitivanje svodi na utvrđivanje apsolutne/postotne razlike između istovrsnih podataka za razdoblje od više godina.³⁵ Dakle, predmet horizontalne analize je bilančna pozicija i pozicija računa dobiti i gubitka. Da bi se došlo do zaključka o promjeni i dinamici toga, valja pratiti višegodišnje trendove. Rezultat dobiven ovom analizom može pružiti sliku o pozitivnim ili negativnim kretanjima u dužem razdoblju, što može uputiti i na moguće probleme.³⁶

Vertikalna analiza. Vertikalna analiza omogućuje međusobno uspoređivanje pojedinih elemenata strukture financijskih izvještaja radi otkrivanja i važnosti međusobnih odnosa pojedinih financijskih izvještaja. Uobičajena sredstva koja se koriste u ovoj analizu su strukturni financijski izvještaji koji služe kao podloga vertikalne analize.³⁷ Vertikalna analiza se provodi tako da se u bilanci aktiva i pasiva označe sa 100, a sve druge pozicije stavljaju se u odnos s njima da bi se

³² Tintor, op. cit., str. 89.

³³ Habek, M., et.al., (2004) *Temelji računovodstva i analitika knjigovodstva*. Zagreb: RriF Plus.

³⁴ Tintor, op. cit., str. 89.

³⁵ Ibid, str. 90.

³⁶ Bolfek, B., Stanić, M., Knežević, S. (2012) Vertikalna i horizontalna financijska analiza poslovanja tvrtke. *Ekonomski vjesnik*, 25(1), str. 146-167.

³⁷ Tintor, op. cit., str. 91.

dobila njihova struktura. Prihod od prodaje i ukupni prihodi, označuju se sa 100 pa se ostale pozicije uspoređuju s tim.³⁸

Dakle, navedene analize su temeljni instrument i postupak analize financijskih izvještaja, te se uz njih uočavaju tendencije i dinamike promjena pojedinih pozicija financijskih izvještaja.

Da bi se dobili financijski pokazatelji, treba se jednu ekonomsku veličinu staviti u odnos s drugom ekonomskom veličinom. Pritom, valja u odnose stavljati veličine koje su dobivene na određeni dan ili su rezultat poslovanja u određenom razdoblju. Dobiveni rezultati koriste se tako da se na temelju njih prave planovi i buduće odluke, a koji će se pokazatelji koristiti, ovisi o danom trenutku i korisniku. Najčešći pokazatelji su pokazatelji likvidnosti, zaduženosti, aktivnosti, ekonomičnosti, profitabilnosti te investiranja.³⁹

Skupni i pojedinačni pokazatelji financijske analize su prikazani u tablici 3.

Tablica 3. Pokazatelji financijske analize

POKAZATELJ	ZNAČAJKE
Analiza likvidnosti	Koeficijent tekuće likvidnost, koeficijent financijske stabilnosti i ubrzane likvidnosti su najčešći pokazatelji Podloga za izračun su podaci iz bilance i računa dobiti i gubitka
Analiza zaduženosti	Najčešći pokazatelji su koeficijent zaduženosti, vlastitog financiranja, koeficijent financiranja i pokriće troškova kamata
Pokazatelj aktivnosti	Provodi se na temelju podataka iz bilance i računa dobiti i gubitka Mjeri se pomoću koeficijenta obrta Pomoću toga se uočava povoljna aktivnost poduzetnika s trendom rasta
Pokazatelj ekonomičnosti	Usmjerena ka cilju mjerenja u kojoj mjeri i koliko svaka jedinica rashoda generira ostvareni veći prihod
Pokazatelj profitabilnosti	Pokazuje efikasnost poslovanja poduzetnika Najvažniji pokazatelji: marža profita, rentabilnost imovine, rentabilnost kapitala

³⁸ Bolfek, et.al., op. cit., str. 161.

³⁹ Ibid, str. 163.

Pokazatelj investiranja	Najvažniji pokazatelj su investitori (dobit po dionici, dividenda po dionici i sl.)
-------------------------	---

Izvor: obrada autora prema Tintor, Ž. (2020) Analiza financijskih izvještaja u funkciji donošenja kvalitetnijih upravljačkih odluka. Obrazovanje za poduzetništvo, 10(1), str. 94.

Drugim riječima, pokazatelji likvidnosti mjere sposobnost poduzeća za podmirenje kratkoročnih obveza, pokazatelji zaduženosti mjere koliko se poduzeće financira iz tuđih izvora, a pokazatelji aktivnosti – mjere efikasnost upotrebe vlastitih resursa. Nadalje, pokazatelji ekonomičnosti mjere odnos prihoda i rashoda, pokazatelji profitabilnosti mjere povrat uloženog kapitala, a pokazatelji investiranja – mjere uspješnost ulaganja u dionice.⁴⁰

Odabir pokazatelja, ovisi o određenom trenutku, a svi mogu poslužiti kao kriterij odabira sigurnog i uspješnog poslovanja. Važni su za kreditora, investitora i vlasnika, pa će o tome tko ih upotrebljava, ovisiti iz koje će perspektive biti provedena financijska analiza.

3.4. Nefinancijsko izvještavanje

Dinamično stanje na tržištu danas zahtijeva društveno odgovorno poslovanje koje se sve više razvija i predstavlja standard u suvremenom pristupu upravljanja poduzećem. Uspostava tog društvenog poslovanja, zahtijeva primjenu raznih upravljačkih alata od kojih je jedan i nefinancijsko izvještavanje. Ono pruža informacije o postignutoj razini okolišne i društvene odgovornosti te omogućuje sagledavanje ostvarenih performansi poduzeća u vidu brige o okolišu, ljudskim potencijalima i lokalnoj zajednici. To je zapravo izvještavanje o održivom razvoju, o društveno odgovornom poslovanju, o stanju i zaštiti okoliša i takozvano "*trobilansko izvještavanje*" koje obuhvaća praćenje i sintetiziranje svih relevantnih informacija u novoj grani računovodstva – računovodstvu održivosti. To je dopuna tradicionalnoj financijskoj analizi koje obuhvaća procjenu ekoloških, društvenih i upravljačkih učinaka poduzeća.⁴¹

Svrha nefinancijskog izvještavanje je povećanje transparentnosti te konkurentnosti malih i srednjih poduzeća, pa se oni predaju iz financijske izvještaje kako bi se dobio uvid u nefinancijske podatke

⁴⁰ Žager, K., et. al. (2008) *Analiza financijskih izvještaja*. Zagreb: Masmedia.

⁴¹ Krivačić, D., Antunović, M. (2018) Nefinancijsko izvještavanje: novi izazov za korporativne računovodstvene sustave. *Zbornik Veleučilišta u Šibeniku*, 3-4, str. 83-98.

nekoj poduzeća. nefinancijski izvještaji sadržavaju informacije o razvoju poslovanja i poslovnom rezultatu i učincima na razvoj i poslovanje, posebice u pogledu društva i okoliša, ljudskih resursa, borbe protiv korupcije i slično. Kako bi poduzetnik, dakle, odgovorio na pitanja iz tog dijela, izvještaji ovakvog tipa moraju sadržavati odgovore na pitanja o opisu poslovnog modela, o politikama i analizama poduzeća vezanih za društvo i okoliš, o rezultatima provedenih mjera, materijalnih ili značajnih rizika i značajnih nefinancijskih pokazatelja.⁴² Stoga, u tablici 4. su prikazani dijelovi sadržaja nefinancijskog izvještavanja u odnosu na okolišni, kadrovski i društveni aspekt u poduzećima.

Tablica 4. Aspekti nefinancijskog izvještavanja u poduzeću

NEFINANCIJSKI ASPEKT POSLOVANJA	OPIS
OKOLIŠNI ASPEKT	Opis aktualnih učinaka poslovanja na okoliš, zdravlje i sigurnost Uporaba obnovljivih izvora energije Izveštaj o emisiji stakleničkih plinova, uporaba vode i onečišćenje zraka
DRUŠTVENI ILI KADROVSKI ASPEKT	Jamčenje jednakosti spolova Provedba temeljnih konvencija Međunarodne organizacije rada Uvjeti socijalnog dijaloga, poštivanja prava radnika, osiguranje sigurnosti i zdravlja
POŠTOVANJE LJUDSKIH PRAVA, BORBA PROTIV KORUPCIJE I PODMIĆIVANJA	Sprječavanje kršenja ljudskih prava ili važeći instrumenti za borbu protiv korupcije

Izvor: obrada autora prema Vukić, N. (2015) Izvještavanje o nefinancijskim informacijama prema novom Zakonu o računovodstvu i Direktivi 2014/95/EU. RRiF, 12-15, str. 47.

Dakle, kako je vidljivo u tablici 4., nefinancijski aspekti poslovanja u nekom poduzeću, obuhvaćaju izvještavanje o korupciji odnosno politici protiv korupcije i nelegalnih načina poslovanja, izvještavanje o poštivanju ljudskih prava, zaštiti okoliša, utjecaju na okoliš, zdravlje i sigurnost i slično.

⁴² Vukić, N. (2015) Izvještavanje o nefinancijskim informacijama prema novom Zakonu o računovodstvu i Direktivi 2014/95/EU. RRiF, 12-15, str. 46-50.

Danas je to dio integriranog izvještavanja koje povezuje financijske informacije sadržane u financijskim izvještajima s nefinancijskim informacijama u okolišnom i društvenom području. Preduvjet toga jest usklađenost s postojećim računovodstvenim regulativama i međunarodnim standardima te isto omogućuje cjelovitiji uvid u poslovanje poduzeća i utjecaj na šire dionike.⁴³

Dakle, moguće je reći da je i nefinancijsko izvještavanje važan dio izvještavanja poduzeća u računovodstvu i poduzetništvu. Iako ne sadrži financijske informacije, ono je važno jer iskazuje politike organizacije u vidu zaštite okoliša, ljudi i utjecaja na zajednicu u kojoj poduzeće djeluje. Takvim integriranim i sveobuhvatnim izvještavanjem, doprinosi se transparentnosti i konkurentnosti poduzeća na tržištu. Ono je nadopuna financijskim izvještajima pa je stoga vrlo važno.

Ipak, prvenstveno je važnije financijsko izvještavanje koje iskazuje financijske podatke i druge važne aspekte poslovanje. Stoga je nadalje u radu prikazana usporedba financijskih izvještaja dva odabrana poduzeća – Eurocom d.o.o. i Fokus d.o.o.

⁴³ Krivačić, Antunović, op. cit., str. 85.

4. FINANCIJSKO IZVJEŠTAVANJE U DVA ODABRANA PODUZEĆA

4.1. O poduzeću Eurocom d.o.o.

Poduzeće Eurocom d.o.o. osnovana je 1992. godine i bavi se veleprodajom i distribucijom školskog i uredskog pribora, promotivnih i darovnih artikala. Sjedište se nalazi u Zagrebu, a poslovnice ima u Osijeku i Splitu te sestrinskim tvrtkama pokriva i tržište Slovenije, Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Makedonije i Srbije. To je važna regionalna tvrtka u branši i svojim asortimanom pokriva cijelo tržište, a posluje sa svim renomiranim domaćim i stranim maloprodajnim i veleprodajnim lancima. U ponudi ima mnoge poznate brendove, poput Casia, Anekke, Milana, Pentela i mnogih drugih, a poduzeće je uspješno razvilo i vlastite marke – Ethno Croatia, Street, Optima, College i Creative te nudi program koji je izvrstan omjer kvalitete i cijene. Od 2016. godine, dio je Eurocom grupacije te uz razvoj vlastitih robnih marki, nudi i usluge cjelokupnog procesa razvoja proizvoda prema potrebama i željama partnera diljem svijeta. Za jednu od vodećih pozicija na tržištu, zaslužan je mlad, stručan i visokomotiviran kadar.⁴⁴ Na slici 3. prikazani su neki od poznatih proizvoda ove kompanije.

Slika 3. Poznati proizvodi Eurocom poduzeća

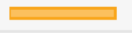

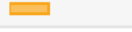
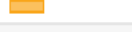
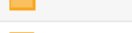
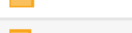
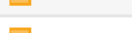
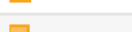
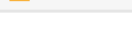
Izvor: Mrežne stranice Eurocom d.o.o., dostupno na <https://www.eurocom.hr/>, posjećeno 29.11.2021.

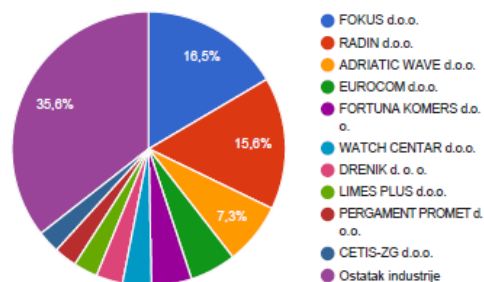
⁴⁴ Mrežne stranice Eurocom d.o.o., dostupno na <https://www.eurocom.hr/>, posjećeno 29.11.2021.

Eurocom se bavi djelatnošću trgovine na velikom ostalim proizvodima kućanstva (djelatnost broj 4649), a u 2020. godini, takvih je poduzeća u RH bilo svega 200 te su ostvarili prihod od 1.207.165.068 kuna poslovnih prihoda. Prosječan poslovni prihod iznosio je 579.887, a udio poslovnih prihoda ova djelatnosti u ekonomiji RH iznosi 0,17%. Najveća tri subjekta u djelatnosti drže 39,43% udjela s poslovnim prihodima, a najvećih deset 64,63%. Eurocom se prema ostvarenim prihodima, nalazi na četvrtom mjestu s udjelom 5,45%.⁴⁵ Na slici 4. vidljivi su poslovni prihodi i udio u poslovnim prihodima djelatnosti.

Slika 4. Poslovni prihodi i udio u poslovnim prihodima djelatnosti u top deset poduzeća u RH

Poslovni prihodi i udio u poslovnim prihodima djelatnosti

R.br.	Subjekt	Posl. prihod (grafikon)	Posl. prihod	Udio u djelatnosti
1.	FOKUS d.o.o.		199.716.508	16,54%
2.	RADIN d.o.o.		188.450.401	15,61%
3.	ADRIATIC WAVE d.o.o.		88.219.887	7,31%
4.	EUROCOM d.o.o.		65.814.916	5,45%
5.	FORTUNA KOMERS ...		57.485.344	4,76%
6.	WATCH CENTAR d.o.o.		41.032.560	3,40%
7.	DRENIK d. o. o.		38.000.733	3,15%
8.	LIMES PLUS d.o.o.		34.339.627	2,84%
9.	PERGAMENT PROM...		32.685.281	2,71%
10.	CETIS-ZG d.o.o.		31.998.106	2,65%
Posl. prihod top 10 subjekata			777.743.363	64,43%
Ostatak industrije			429.421.705	35,57%

Izvor: Izvještaj o subjektu Eurocom d.o.o.

Iz slike 4. vidljivo je da je vodeći subjekt Fokus d.o.o. (o kojem će detaljnije biti riječ u poglavlju 4.2.), nakon čega slijedi Radin d.o.o, Adriatic Wave d.o.o. i Eurocom d.o.o. Tako je Eurocom d.o.o. pozicioniran na četvrto mjesto od deset prikazanih subjekata. Ostvario je poslovne prihode u iznosu 65.814.916 kuna u 2020. godini što znači da je imao udjel od 5,45%. Za usporedbu, prvi Fokus imao je 16,54% udjela i 199.716.508 kuna prihoda.

U tablici 5. prikazan je pokazatelj zaposlenih, produktivnosti i prosječnih plaća u ovom poduzeću.

⁴⁵ Izvještaj o subjektu Eurocom d.o.o.

Tablica 5. Pokazatelji zaposlenih, produktivnosti i prosječnih plaća 2018.-2020. u Eurocom d.o.o.

Pokazatelji zaposlenih, produktivnosti i prosječnih plaća	2018.	2019.	2020.
Broj zaposlenih	99	100	80
Poslovni prihod po zaposlenom	820.188	853.893	822.686
Prosječna mjesečna bruto plaća	8.600	9.236	9.427
Prosječna mjesečna neto plaća	5.387	5.814	6.058

Izvor: obrada autora prema Izvještaj o subjektu Eurocom d.o.o.

U tablici se vidi da je ukupan broj zaposlenih u 2020. godini pao za 20 ljudi u odnosu na 2019. godinu. Poslovni prihod je također u padu, dok su prosječna mjesečna bruto i neto plaća, bile u porastu u 2020. godini.

U tablici 6. prikazana je bilanca Eurocom d.o.o. za razdoblje 2018.-2020. godine.

Tablica 6. Bilanca Eurocom d.o.o.

Bilanca	2018.	2019.	% promjene 19./18.	2020.	% promjene 20./19.
A) POTRAŽIVANJA ZA UPISANI A NEUPLAĆENI KAPITAL	0	0	n.s.	0	n.s.
B) DUGOTRAJNA IMOVINA	12.932.302	15.535.577	20	20.864.697	34
C) KRATKOTRAJNA IMOVINA	50.438.104	52.676.111	4	44.088.261	-16
D) PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA	1.263.354	1.034.979	-18	1.294.481	25
E) UKUPNA AKTIVA	64.633.760	69.246.667	7	66.247.439	-4
A) KAPITAL I REZERVE	34.373.169	36.277.928	6	36.806.743	1

B) REZERVIRANJA	0	0	n.s.	0	n.s.
C) DUGOROČNE OBVEZE	695.236	798.249	15	1.876.866	135
D) KRATKOROČNE OBVEZE	29.565.355	32.170.490	9	27.563.830	-14
E) ODGOĐENO PLAĆANJE I PRIHOD BUDUĆEG RAZDOBLJA	0	0	n.s.	0	n.s.
F) UKUPNA PASIVA	64.633.760	69.246.667	7	66.247.439	-4

Izvor: obrada autora prema Izvještaj o subjektu Eurocom d.o.o.

Kako je vidljivo u tablici 4., ukupna pasiva i aktiva u 2020. godini za Eurocom d.o.o, iznosile su 4% manje nego u 2019. godini, dok je u 2019. godini bio vidljiv pozitivan rast od 7% u odnosu na godinu ranije. Ono što je vrlo vjerojatno uzrok laganog pada u postotku u 2020. godini jest COVID-19 virus odnosno globalna pandemija, koja je općenito, dovela do pada gospodarstva i poduzetništva diljem svijeta.

U tablici 7. prikazan je račun dobiti i gubitka.

Tablica 7. Račun dobiti i gubitka Eurocom d.o.o.

RAČUN DOBITI I GUBITKA	2018.	2019.	% promjene 19./18.	2020.	% promjene 20./19.
A) POSLOVNI PRIHODI	81.198.570	85.398.326	5	65.814.916	-23
B) POSLOVNI RASHODI	78.317.105	82.124.652	5	64.721.104	-21
C) DOBIT PRIJE KAMATA I POREZA	2.881.465	3.273.674	14	1.093.812	-67
D) NETO REZULTAT FINANCIJSKIH AKTIVNOSTI	-896.863	-808.911	10	-536.450	34
E) UKUPNI PRIHODI	81.531.871	85.694.883	5	66.251.153	-23
F) UKUPNI RASHODI	79.547.269	83.230.120	5	65.693.791	-21
G) DOBIT/GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA	1.984.602	2.464.763	24	557.362	-77
H) NETO DOBIT/GUBITAK	1.475.875	1.904.758	29	528.816	-72

I) DOBIT/GUBITAK PREKINUTOG POSLOVANJA	0	0	n.s.	0	n.s.
J) DOBIT/GUBITAK UKUPNOG POSLOVANJA PRIJE OPOREZIVANJA	1.984.602	2.464.763	24	557.362	-77
K) NETO DOBIT/GUBITAK UKUPNOG POSLOVANJA	1.475.875	1.904.758	29	528.816	-72

Izvor: obrada autora prema Izvještaj o subjektu Eurocom d.o.o.

Prema računu dobiti i gubitka, vidljivo je da je u 2020. godini bilo dosta gubitaka u nekim dijelovima, primjerice u odnosu na 2019. godini, za čak 72% manje se ostvarilo neto dobiti odnosno toliki je bio gubitak. To je, kao i prethodno spomenuti gubitak, uzrokovano vjerojatno padom poslovanja i gospodarstva, radi korona virusa. Osim u tome, u svim drugim dijelovima vidljiv je pad, osim u neto rezultatu financijskih aktivnosti (to je u plusu 34%).

Dakle, Eurocom d.o.o. je poduzeće iz djelatnosti trgovine ostalim proizvodima, odnosno u fokusu im je uglavnom uredski i školski pribor. To je četvrto poduzeće u RH iz te djelatnosti po tržišnom udjelu. U 2020. godini imali su oko osamdesetak zaposlenih i po klasifikaciji veličine poduzeća, radi toga spadaju u srednja poduzeća⁴⁶. Zajedno s drugim konkurentima u RH, čine ovu djelatnost izrazito dinamičnom i konkurentnom. U nastavku rada, prikazane su osnovne odrednice konkurenta Fokus d.o.o. i u konačnici – komparativna analiza financijskih izvještaja i pokazatelja Eurocom d.o.o. i Fokus d.o.o. poduzeća.

4.2. O poduzeću Fokus d.o.o.

Fokus d.o.o. je poduzeće osnovano 1989. godine kao malo obiteljsko poduzeće, s jasnom vizijom za budućnost. Danas, Fokus zapošljava 180 zaposlenika i posjeduje preko 16.000 m² poslovnog prostora diljem Republike Hrvatske, sa sjedištem u Zagrebu gdje se nalazi i centralno središte. Fokus nudi preko 20.000 artikala u svom asortimanu, kako marki koje zastupa, tako i svojih vlastitih robnih marki, rađenih po visokim standardima, a namijenjenima tržištima na kojima se

⁴⁶ Mala poduzeća imaju manje od 50 zaposlenih, srednja manje od 250.

plasiraju. Neki od glavnih brendova koje imaju u svojoj ponudi su Bison, Brother, Canon, Epson i mnogi drugi.⁴⁷

Ranije, na slici 4. prikazano je top deset subjekata iz ove branše, prema kojoj je vidljivo da je Fokus vodeći subjekt s tržišnim udjelom od 16,54% i s poslovnim prihodom od 199.716.508 kuna, što ga čini vodećim. Jednako tako, prije kamata, poreza i amortizacije, imali su ostvarenu najvišu EBITDU, odnosno 16.123.895, s udjelom od 19,93% u EBITDA djelatnosti. Navedeno je vidljivo na slici 5.

Slika 5. Dobit prije kamata, poreza i EBITDE i udio u EBITDA djelatnosti top 10 poduzeća u RH

Izvor: Izvještaj o subjektu Fokus d.o.o.

Dakle, kako je vidljivo na slici 5., Fokus d.o.o. je vodeći i po udjelu u EBITDA djelatnosti i dobiti prije poreza, kamata i amortizacije. Na ovoj slici nema Eurocom d.o.o. poduzeća koje u toj kategoriji nije u top deset poduzeća u toj industriji.

U tablici 8. prikazana je bilanca poduzeća Fokus d.o.o. za 2018.-2020.

⁴⁷ Mrežne stranice Fokus d.o.o., dostupno na <https://w3.fokus.hr/hr/content/o-nama>, posjećeno 30.11.2021.

Tablica 8. Bilanca poduzeća Fokus d.o.o. 2018.-2020.

Bilanca	2018.	2019.	% promjene 19./18.	2020.	% promjene 20./19.
A) POTRAŽIVANJA ZA UPISANI A NEUPLAĆENI KAPITAL	0	0	n.s.	0	n.s.
B) DUGOTRAJNA IMOVINA	66.517.411	52.637.432	-21	48.969.006	-7
C) KRATKOTRAJNA IMOVINA	107.339.797	118.983.541	11	115.231.447	-3
D) PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA	0	0	n.s.	0	n.s.
E) UKUPNA AKTIVA	173.857.208	171.620.973	-1	164.200.453	-4
A) KAPITAL I REZERVE	133.261.232	137.820.150	3	135.467.585	-2
B) REZERVIRANJA	1.880.836	742.396	-61	0	-100
C) DUGOROČNE OBVEZE	1.165.695	978.024	-16	790.532	-19
D) KRATKOROČNE OBVEZE	37.436.537	32.023.531	-14	27.860.570	-13
E) ODGOĐENO PLAĆANJE I PRIHOD BUDUĆEG RAZDOBLJA	112.908	56.872	-50	81.946	44
F) UKUPNA PASIVA	173.857.208	171.620.973	-1	164.200.453	-4

Izvor: obrada autora prema Izvještaju o subjektu Fokus d.o.o.

Dakle, kako je vidljivo u tablici 7., ovo poduzeće u 2020. godini ostvarilo je lagani pad aktivnosti u svim dijelovima osim u odgođenom plaćanju i prihodu budućeg razdoblja koje je više za 44% u odnosu na prethodno razdoblje. No, taj je trend vidljiv i u 2019. godini kada je jedino kratkotrajna imovina bila 11% viša u 2019. nego u 2018. godini. Dakle, iako je bilanca pozitivna, odnosno poduzeće ne posluje s gubitkom, određeni dijelovi prihoda i dobiti su se smanjili u 2019. pa onda i u 2020. godini. U 2020. godini, razlog tome je vjerojatno COVID-19.

U tablici 9. prikazan je račun dobiti i gubitka za 2018.-2020.

Tablica 9. Račun dobiti i gubitka Fokus d.o.o. 2018.-2020.

RAČUN DOBITI I GUBITKA	2018.	2019.	% promjene 19./18.	2020.	% promjene 20./19.
A) POSLOVNI PRIHODI	221.979.205	233.832.440	5	199.716.508	-15
B) POSLOVNI RASHODI	213.134.028	218.361.188	2	187.428.038	-14
C) DOBIT PRIJE KAMATA I POREZA	8.845.177	15.471.252	75	12.288.470	-21
D) NETO REZULTAT FINANCIJSKIH AKTIVNOSTI	56.118	-249.545	-545	-262.418	-5
E) UKUPNI PRIHODI	222.691.681	234.106.014	5	200.227.284	-14
F) UKUPNI RASHODI	213.790.386	218.884.307	2	188.201.232	-14
G) DOBIT/GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA	8.901.295	15.221.707	71	12.026.052	-21
H) NETO DOBIT/GUBITAK	7.157.029	12.558.918	75	10.147.435	-19
I) DOBIT/GUBITAK PREKINUTOG POSLOVANJA	0	0	n.s.	0	n.s.
J) DOBIT/GUBITAK UKUPNOG POSLOVANJA PRIJE OPOREZIVANJA	8.901.295	15.221.707	71	12.026.052	-21
K) NETO DOBIT/GUBITAK UKUPNOG POSLOVANJA	7.157.029	12.558.918	75	10.147.435	-19

Izvor: obrada autora prema Izvještaju o subjektu Fokus d.o.o.

Iz tablice 8. vidljivo je da su ukupni prihodi pali za 14% u 2020. godini, dok su 2019. u odnosu na 2018. godini, bili u porastu za 5%. Jednako tako i rashodi su pali za 14% u 2020. godini, te u ni jednoj godini nisu veći od prihoda što je pozitivan trend. Gledajući neto dobit odnosno gubitak ukupnog poslovanja, moguće je vidjeti da je u 2020. godini ostvarena dobit manja za 10%, dok je primjerice 2019. u odnosu na 2018. godinu, ostvarena dobit povećana za 75%. Posljednji pad dobiti vjerojatno je uzrokovan problemima u gospodarstvu radi pada prometa, potražnje i slično, uzrokovanog COVID-19 virusom i globalnom pandemijom.

U tablici 10. prikazan je pokazatelj zaposlenih, produktivnosti i prosječnih plaća u poduzeću Fokus d.o.o.

Tablica 10. Pokazatelji produktivnosti, zaposlenih i prosječnih plaća u Fokus d.o.o. 2018.-2020.

Pokazatelji zaposlenih, produktivnosti i prosječnih plaća	2018.	2019.	2020.
Broj zaposlenih	157	179	178
Poslovni prihod po zaposlenom	1.413.880	1.306.326	1.122.003
Prosječna mjesečna bruto plaća	11.598	11.620	10.977
Prosječna mjesečna neto plaća	7.171	7.233	6.939

Izvor: obrada autora prema Izvještaju o subjektu Fokus d.o.o.

Dakle, kako je vidljivo u tablici 9., poduzeće Fokus d.o.o. u 2020. godini imalo je 178 zaposlenih, što je jedan manje nego 2019. godine. Također, po zaposlenome, ostvaren je nešto manji prihod u 2020. godini, a prosječna mjesečna bruto i neto plaća, također su bile u padu te godine. Primjerice, u 2020. godini prosječna neto plaća iznosila je 6.939 kuna, a godinu ranije 7.233.

Dakle, gledajući navedene podatke, moguće je zaključiti da Fokus d.o.o. posluje s dobiti, no očituje se pad dobiti u posljednjoj promatranoj godini (2020.) kao i pad prosječnih plaća te zaposlenih. No, i dalje je ovo poduzeće vodeće u navedenoj industriji. U nastavku poglavlja, slijedi komparativna analiza financijskih izvještaja i pokazatelja poduzeća Fokus d.o.o. i Eurocom d.o.o.

4.3. Komparativna analiza financijskih izvještaja i pokazatelja odabranih poduzeća

Gledajući prethodno prikazana poduzeća, moguće je ustvrditi da su oba poduzeća iz djelatnosti 4649 – trgovina na veliko ostalim proizvodima za kućanstvo. Godina osnivanja Eurocoma je 1992., a Fokusa tri godine prije – 1989. Oba poduzeća spadaju u srednja poduzeća po veličini, oba su aktivna, neblokirana, no Eurocom ima C (graničan) bonitet i stabilan trend poslovanja, dok

Fokus ima A (odličan) bonitet i također stabilan trend poslovanja.⁴⁸ U tablici 11. prikazana je usporedba sažetih financijskih informacija ovih poduzeća za 2018.-2020. godine.

Tablica 11. Usporedba financijskih pokazatelja 2018.-2020. u poduzećima Eurocom i Fokus

SAŽETAK	EUROCOM			FOKUS		
	2018.	2019.	2020.	2018.	2019.	2020.
Poslovni prihodi	81.198.570	85.398.326	65.814.916	221.979.205	233.83.440	199.716.508
Rast/pad poslovnih prihoda	2,64%	5,17%	-22,93%	-8,63%	5,34%	-14,59%
EBITDA	3.441.044	3.777.618	1.408.968	12.913.375	19.706.617	16.123.895
Neto dobit/gubitak	1.475.875	1.904.758	528.816	7.157.029	12.558.918	10.147.435
Rast/pad neto dobiti/gubitka	-40,47%	29,06%	-72,24%	21,42%	75,48%	-19,20%
Ukupna aktiva	64.633.760	69.246.667	66.247.439	173.857.208	171.620.973	164.200.453
Kapital i rezerve	34.373.169	36.277.928	36.806.743	133.261.232	137.820.150	135.467.585
EBIT marža	3,55%	3,83%	1,66%	3,98%	6,62%	6,15%
Faktor zaduženosti	14,09	13,13	36,97	3,05	2,13	2,2
ROE	4,39%	5,39%	1,45%	5,39%	9,27%	7,43%
Tekući omjer	1,71	1,64	1,6	2,87	3,72	4,14
Koeficijent vlastitog financiranja	0,53	0,52	0,56	0,77	0,8	0,83
Novčani tok iz poslovnih aktivnosti	-925.730	1.012.171	6.637.776	18.662.151	12.721.666	19.376.208
Dani plaćanja dobavljačima	25,84	32,69	44,8	41,39	43,41	37,87

Izvor: obrada autora prema izvješćima poslovanja

⁴⁸ Podaci iz izvješća poduzeća

Dakle, uspoređujući podatke sažetih financijskih informacija iz tablice 10. za razdoblje 2018.-2020. godine za dva odabrana poduzeća, moguće je ustvrditi da Fokus ima mnogo više poslovnih prihoda u sve tri navedene godine, kao i veću EBITDU i dobit. Ako se gleda rast odnosno pad neto dobiti, Fokus je u 2020. godini izgubio manje (-19,20%) nego Eurocom (-72,24%). Gledajući ukupnu aktivnu, također je vidljivo da je Fokus jači u toj industriji, kao i po EBIT marži, faktoru zaduženosti koji je daleko manji u Fokusu, ali i prema ROE, tekućem omjeru, koeficijentu vlastitog financiranja te novčanom toku. Također, dani plaćanja dobavljačima su nešto kraći kod Fokusa (npr. u 2020. godini 37,87 dok je kod Eurocoma to iznosilo 44,8). Navedeni financijski podaci ukazuju na to da je Fokus nešto uspješniji u ovoj branši.

U tablici 12. prikazan je broj zaposlenih u tri navedene godine u dva poduzeća.

Tablica 12. Broj zaposlenih u Eurocom i Fokus, 2018.-2020.

	Eurocom			Fokus		
	2018.	2019.	2020.	2018.	2019.	2020.
Broj zaposlenih	99	100	80	157	179	178

Izvor: obrada autora prema izvješćima poslovanja

I u području broja zaposlenih, Fokus je vodeći, jer je u svim godinama imao više zaposlenih. U 2020. godini imao je čak 44,94% više zaposlenih nego Eurocom d.o.o. Samim time, Fokus je veće poduzeće po opsegu zaposlenih, iako oba spadaju u srednja poduzeća.

U tablici 13. vidljivi su pokazatelji poslovanja s inozemstvom, te su prikazani uspoređeni podaci za tri godine (2018.-2020.).

Tablica 13. Usporedba pokazatelja poslovanja s inozemstvom 2018.-2020.

Pokazatelj poslovanja s inozemstvom	Eurocom			Fokus		
	2018.	2019.	2020.	2018.	2019.	2020.
Uvoz	5.152.979	5.821.971	4.948.251	22.002.173	15.639.019	18.762.719
Izvoz	0	37.007.517	21.371.392	104.829.982	114.528.810	94.273.311

Izvor: obrada autora prema izvješćima poslovanja

U tablici 12. vidi se razlika i u pokazateljima poslovanja s inozemstvom (uvoz-izvoz) za razdoblje 2018.-2020. godine pa je tako vidljivo da je Fokus bio uspješniji na oba polja u sve tri prikazane godine. Primjerice, 2018. godine Eurocom nije imao izvoza asortimana, dok je Fokus izveo 104.829.982 kuna asortimana. Jednako tako, vidi se i značajna razlika u uvozu asortimana u sve tri godine.

U tablici 14. prikazan je sažetak i usporedba odabranih financijskih pokazatelja za dva poduzeća za posljednju, 2020. godinu.

Tablica 14. Usporedba odabranih financijskih pokazatelja za 2020. u poduzećima Eurocom i Fokus

POKAZATELJ	EUROCOM	FOKUS
Pokazatelj trenutne likvidnosti	0,02	0,92
Koeficijent vlastitog financiranja	0,56	0,83
Koeficijent financiranja	0,08	0,21
Koeficijent obrtaja ukupne imovine	0,97	1,19
EBITDA marža	2,14%	8,07%
EBIT marža	1,66%	6,15%
Neto marža	0,80%	5,08%

Ekonomičnost neprekidnog poslovanja	1,01	1,06
Ekonomičnost poslovnih aktivnosti	1,02	1,07
Ekonomičnost financijskih aktivnosti	0,45	0,66
Koeficijent ulaganja	0	0

Izvor: obrada autora prema izvješćima poslovanja

U tablici 14. vidljiva je sažeta usporedba odabranih financijskih pokazatelja za dva odabrana poduzeća, za posljednju 2020. godinu. Vidljivo je da je Fokus, kao i u drugim financijskim pokazateljima, uspješniji u svim pokazateljima. Jedino kod koeficijenta ulaganja, su ova dva poduzeća jednaka s vrijednosti nula. No, kod svih drugih pokazatelja, pokazuje se značajna nadmoć Fokus poduzeća.

Dakle, moguće je zaključiti da je Fokus d.o.o. u ovoj djelatnosti nešto jači i nadmoćniji u odnosu na Eurocom po svim pokazateljima. Iako oba poduzeća u 2020. godini ostvaruju lagani pad aktivnosti odnosno prodaje, prihoda i slično, svejedno posluju s dobiti. No, gledajući i bonitet, vidljivo je da Fokus ima jači bonitet i stabilniju strukturu, više zaposlenih i općenito – bolje financijske podatke. Stoga, pokazao se boljim u odnosu na drugo analizirano poduzeće – Eurocom d.o.o.

5. ZAKLJUČAK

Poduzetništvo, kako je kroz rad prikazano, čini način razmišljanja, stvaranja i razvijanja određenih aktivnosti uz kombinaciju prihvaćanja rizika, inovativnosti i kreativnih procesa. To je dio borbe za premoć i zadovoljstvo te dobit. Suvremeno poduzetništvo se suočava s mnogim problemima i preprekama, ali bez obzira na njih, poduzetništvo je nositelj poduzetničke inovacije i ekonomskog rasta i razvoja, u gotovo svakoj državi. Poduzetništvom se bave poduzetnici u svojim ili tuđim poduzećima koja čine samostalnu društvenu cjelinu u vlasništvu određenih ljudi (poduzetnika) koja se bave nekom proizvodnjom, prodajom i drugim poslovnim aktivnostima. Iz toga je moguće zaključiti da poduzeća mogu biti razvijena u raznim industrijskim granama, pa su samim time, okosnica gotovo svih industrijskih grana neke države.

Jednako tako, to je trend i u Hrvatskoj pa i diljem Europske unije. U RH se poticanje poduzetništva smatra vrlo važnom aktivnošću stvaranja konkurentnosti na nacionalnoj i široj razini. To je dio ekonomskog i društvenog okruženja i pretpostavka za rast i razvoj. U RH je to intenzivan proces, vođen dinamikom životnih ciklusa i europskim zakonodavstvom i pravnom stečevinom. Cilj je RH, u skladu s europskim pravilima, poticanje poduzetništva i sposobnosti, poticanje razvoja i inovacije, jačanje dijaloga, pojednostavljenje birokratskih procesa i osiguranje pristupa na tržište članicama Unije i drugim državama. Sve to, RH čini u skladu s navedenim načelima europskog tržišta i pokušavajući pritom, naći svoje mjesto među konkurencijom. No, da bi poduzetnici mogli razvidno pokazivati svoje uspjehe ili neuspjehe, važno je znati temeljne postavke financijskog izvještavanja.

Financijski izvještaji dio su poslovanja poduzetnika i dio su računovodstvenih procesa koje svako poduzeće mora imati. Oni su jedan od načina mjerenja učinkovitosti poduzeća, prema financijskim pokazateljima. Financijski izvještaji su informacija za donošenje budućih poslovnih odluka i moraju biti realni i objektivni. Oni čine bilancu, račun dobiti i gubitka, izvještaj o novčanom toku, o promjenama kapitala i bilješke uz financijske izvještaje, u kojima se iskazuju financijski pokazatelji koji su temelj vertikalne i horizontalne analize. Obje analize služe za analitičko gledanje podataka koji se dalje upotrebljavaju u upotrebljive i relevantne informacije važne za budući razvoj.

U ovom završnom radu, prikazana je komparativna analiza dva odabrana poduzeća iz industrije školskog i uredskog pribora, promotivnih i darovnih artikala – Eurocom i Fokus. Iz prikazanih podataka vidljivo je da zapravo Fokus mnogo bolje posluje i ostvaruje veći tržišni udio u toj industriji, oba su poduzeća srednja poduzeća, no imaju različite bonitete. Pritom, Fokus ima bonitet A, a Eurocom C. Gledajući usporedbu financijskih podataka u tri godine (2018.-2020.), moguće je ustvrditi da Fokus ima bolje pozicije u svim pokazateljima. Jednako tako, ima veći broj zaposlenih i bolje (više) posluje s inozemstvom.

Moguće je stoga, zaključiti, da je Fokus uspješnije poduzeće u odnosu na Eurocom i da ostvaruje veći tržišni udjel, kako je kroz rad i prikazano. Iako se oba poduzeća u 2020. godini susreću s problemom i padom prihoda i drugih pokazatelja, što je uzrokovano COVID-19 pandemijom, oba posluju stabilno, no Fokus posluje daleko bolje po svim prikazanim financijskim pokazateljima.

POPIS LITERATURE

- 1) Bolfek, B., Stanić, M., Knežević, S. (2012) Vertikalna i horizontalna financijska analiza poslovanja tvrtke. *Ekonomski vjesnik*, 25(1), str. 146-167.
- 2) Buble, M., Kružić, D. (2006) *Poduzetništvo*. Zagreb: RRiF plus.
- 3) Ferik Novaković, M. (2011) Razvoj poduzetničke kompetencije kroz korištenje poslovnih simulacija. *Učenje za poduzetništvo*, 1(1), str. 141-154.
- 4) Garača, N., Marjanović, I. (2010) Uloga poslovnih anđela u poduzetništvu. *Praktični menadžment*, 1(1), str. 75-80.
- 5) Habek, M., et.al., (2004) *Temelji računovodstva i analitika knjigovodstva*. Zagreb: RriF Plus.
- 6) Huđek, I., Širec, K. (2019) Razvoj poduzetničkog potencijala kroz obrazovanje za poduzetništvo u EU. *Ekonomska misao i praksa*, 28(1), str. 53-78.
- 7) Ivanović, Z. (1997) *Financijski menadžment*. Rijeka: Sveučilište u Rijeci.
- 8) Izvještaj o subjektu Eurocom d.o.o.
- 9) Izvještaj o subjektu Fokus d.o.o.
- 10) Jašarević, F., Kuka, E. (2015) Poduzetništvo i ekonomski razvoj države. *Zbornik Međimurskog veleučilišta u Čakovcu*, 6(2), str. 73-79.
- 11) Ježovita, A. (2018) Specifičnosti analize financijskih izvještaja proračunskih korisnika. *Zbornik EFZG*, 16(2), str. 73-92.
- 12) Krivačić, D., Antunović, M. (2018) Nefinancijsko izvještavanje: novi izazov za korporativne računovodstvene sustave. *Zbornik Veleučilišta u Šibeniku*, 3-4, str. 83-98.
- 13) Kružić, D. (2007) Poduzetništvo i ekonomski rast: reaktualiziranje uloge poduzetništva u globalnoj ekonomiji. *Ekonomska misao i praksa*, 16(2), str. 167-192.
- 14) Milojević, D., Šimunković, M. (2017) Korištenje EU fondova u obrazovanju za poduzetništvo: primjeri dobre prakse i perspektiva do 2020. godine. *Obrazovanje za poduzetništvo*, 7(1), str. 353-364.
- 15) Mrežne stranice Europske unije, dostupno na https://european-union.europa.eu/priorities-and-actions/actions-topic/business-and-industry_hr, posjećeno 29.11.2021.
- 16) Mrežne stranice Eurocom d.o.o., dostupno na <https://www.eurocom.hr/>, posjećeno 29.11.2021.

- 17) Mrežne stranice Fokus d.o.o., dostupno na <https://w3.fokus.hr/hr/content/o-nama>, posjećeno 30.11.2021.
- 18) Perčević, H., Budimir, V., Hladika, M. (2012) Usklađenost međunarodnih računovodstvenih i statističkih standarda. *Zbornik EFZG*, 10(2), str. 97-115.
- 19) Ramljak, B. (2009) Stanje i perspektive razvoja financijskog izvještavanja za mala i srednja poduzeća u Hrvatskoj. U.: *Računovodstveno izvještavanje u RH i harmonizacija sa zahtjevima EU*, str. 21-46.
- 20) Sever Mališ, S. (2021) Izvješće neovisnog revizora kao instrument za poboljšanje transparentnosti financijskog izvještavanja i kvalitete revizije. *Zbornik EFZG*, 19(1), str. 113-137.
- 21) Singer, S., et.al. (2021) *Što čini Hrvatsku (ne) poduzetničkom zemljom?* Zagreb: CEPOR.
- 22) Strategija razvoja poduzetništva Republike Hrvatske 2013.-2020., NN 163/13
- 23) Šimunić Rod, V. (2020) Nova generacija poduzetnika: generacija Z. *Obrazovanje za poduzetništvo*, 10(1), str. 7-23.
- 24) Škrtić, M., Vouk, R. (2006) *Osnove poduzetništva i menadžmenta*. Zagreb: Katma.
- 25) Tintor, Ž. (2020) Analiza financijskih izvještaja u funkciji donošenja kvalitetnijih upravljačkih odluka. *Obrazovanje za poduzetništvo*, 10(1), str. 84-103.
- 26) Tkalec, Z. (2011) Definicija i karakteristike poduzetništva kao ključne kompetencije cjeloživotnog učenja. *Učenje za poduzetništvo*, 1(1), str. 35-43.
- 27) Vukić, N. (2015) Izvještavanje o nefinancijskim informacijama prema novom Zakonu o računovodstvu i Direktivi 2014/95/EU. *RRiF*, 12-15, str. 46-50.
- 28) Žager, K., et. al. (2008) *Analiza financijskih izvještaja*. Zagreb: Masmedia.

POPIS ILUSTRACIJA

Popis slika

Slika 1. Funkcije poduzetništva	5
Slika 2. Broj poduzetnika u RH 2007.-2020.....	9
Slika 3. Poznati proizvodi Eurocom poduzeća	20
Slika 4. Poslovni prihodi i udio u poslovnim prihodima djelatnosti u top deset poduzeća u RH	21
Slika 5. Dobit prije kamata, poreza i EBITDE i udio u EBITDA djelatnosti top 10 poduzeća u RH	25

Popis tablica

Tablica 1. Razlozi pokretanja poslovnih pothvata u RH - razlike između muškaraca i žena.....	8
Tablica 2. Temeljne vrste financijskih izvještaja.....	14
Tablica 3. Pokazatelji financijske analize	16
Tablica 4. Aspekti nefinancijskog izvještavanja u poduzeću	18
Tablica 5. Pokazatelji zaposlenih, produktivnosti i prosječnih plaća 2018.-2020. u Eurocom d.o.o.	22
Tablica 6. Bilanca Eurocom d.o.o.....	22
Tablica 7. Račun dobiti i gubitka Eurocom d.o.o.	23
Tablica 8. Bilanca poduzeća Fokus d.o.o. 2018.-2020.	26
Tablica 9. Račun dobiti i gubitka Fokus d.o.o. 2018.-2020.....	27
Tablica 10. Pokazatelji produktivnosti, zaposlenih i prosječnih plaća u Fokus d.o.o. 2018.-2020.	28
Tablica 11. Usporedba financijskih pokazatelja 2018.-2020. u poduzećima Eurocom i Fokus...	29
Tablica 12. Broj zaposlenih u Eurocom i Fokus, 2018.-2020.	30
Tablica 13. Usporedba pokazatelja poslovanja s inozemstvom 2018.-2020.	31
Tablica 14. Usporedba odabranih financijskih pokazatelja za 2020. u poduzećima Eurocom i Fokus	31